

KARPEREN OP HET WILHELMINAKANAAL

Back to the future met Koen de Been

Het Wilhelminakanaal is onder karpervissers misschien wel het meest tot de verbeelding sprekende kanaal van Nederland. Hier werd karpersgeschiedenis geschreven die is vastgelegd in de legendarische boeken van Rini Groothuis. Na de hoogtijdagen in de jaren '80 en begin jaren '90 raakte het kanaal dat Noord-Brabant doorkruist echter ietwat in de vergetelheid. Local Koen de Been laat tijdens een winterse nachtsessie zijn licht schijnen over de huidige karpervisserij op het Wilhelminakanaal.

TEKST EN FOTOGRAFIE RAYMOND HAKKERT

De wind giert om zijn tent als we Koen de Been (29) eind februari aan het 68 kilometer lange Wilhelminakanaal treffen. Zijn onderkomen heeft

hij vlakbij een sluis, zijn favoriete winterstek, opgezet. "In de koudere maanden zijn de karpers enigszins honkvast en houden ze zich op bij de bekende (winter)stekken zoals sluisen, bruggen en dukdalven. Maar een kanaal is en blijft letterlijk een waterweg. Ook bij lagere watertemperaturen zwemmen de vissen dus nog heen en weer – meer dan je in eerste instantie zou denken. De trek in het water zorgt dat de karpers altijd energie verbruiken, waardoor ze ook in winterse omstan-

digheden nog geneigd zijn om te azen."

WINTERPRACT

Voor wie het jaar rond karper wil vangen, is de kanaalvisserij dus bij uitstek geschikt. Van de vier jaargetijden dat Koen aan het kanaal bivakkeert – de geboren en getogen Brabander woont op een steenworp afstand van de 90 jaar oude vaart en vist er in weer en wind – heeft hij duidelijk een voorkeur voor de winter. "Vorig jaar zat ik hier nog tussen de ijsschotsen te klooiën",

Aanmeerpalen zoals deze zijn om meerdere redenen echte kanaal-hotspots.

Met een radiografisch bootje is secuur uitvaren bij dit soort plekken mogelijk.

lacht hij. "Het kan in de winter soms echt bikkelen zijn, maar je maakt juist op een kanaal altijd kans op een vis. De actie van een aanbeet in de kou, houdt me warm in de winter. De beloning in de vorm van een karper in winterkledij laat je daarbij extra gloeien", zegt de gastvrije Brabander.

RUST EN ONTSPANNEN

Om het in de kou langer vol te kunnen houden, zorgt De Been goed voor zichzelf. In zijn stevig verankerde tent is hij van alle gemakken voorzien. Een dikke slaapzak, kachel, vermaak in de vorm van een dvd speler en lectuur. Ook de tas met eten en drinken is goed gevuld. "Daarbij geven de leuke contacten via de social media afleiding, gezelligheid en stimulans wanneer ik hier Remi aan de oevers lig." Dat doet hij overigens graag. Koen heeft de ziekte van Crohn en probeert daarom met zo min mogelijk stress door het leven te gaan. "Karpersissen werkt voor mij rustgevend en ontspannend."

WARMTE EN VOEDSEL

Vlak voor de schemer vaart Koen zijn hengels opnieuw uit. Het aas wordt met uiterste

precisie tegen een rij palen gedropt. "Hoewel je op een kale bak als een kanaal overall wel een karper kunt vangen, zijn er vierkante meterstekken waar je opvallend meer beet krijgt. Zoals de donkere (metalen) aanmeerpalen met witte koppen. Die warmen snel op

bij zonnig weer. Onder water heeft dat ook zijn invloed. En al is het maar minimaal, de vis is er gevoelig voor!" Ook watervogels houden zich daar graag op. Hun uitwerpselen vormen een niet te onderschatten voedselbron. Bovendien groeien rondom de palen bergen driehoeksmosseltjes en hoopt zich in de slijtgeulen en kuilen rondom de palen nog meer voedsel op. "Karpers overwinteren dus maar wat graag op zulke plekken", aldus Koen.

VOERMATERIE

Behalve zijn rigs transporteert het voerbootje 's winters ook stevast een mengsel van gebroken boilies, hennep, boekweit en een attractief goedje. "De hennep druip van de olie en het boekweit bulkt van het zetmeel. Dat maakt de karper dol." Boekweit kan zonder voor te weken direct

PANTYKOUSSEN

Soms maakt Koen gebruik van pantykousen. Die trekt hij dan niet aan, maar vult hij met gestampte boilies. Vervolgens knoopt hij hier een touw aan dat hij aan een dukdalf of een steun in de oever vastbindt en dropt hij de gevulde panty op zijn stek. Zo creëer je een mooi geurspoor, maar verzadig je de vissen niet. Jouw haakaas dat in de buurt van deze welriekende panty ligt, kunnen ze dan zeker niet meer laten liggen!

Een fraaie winterschub die Koen een week voor de reportage ving.

worden gekookt (15 min.) Koen voegt graag een dosis zout – 40 gr. zout per pond droge boekweit – toe tijdens het koken en laat de boekweit daarna in het kookvocht staan. Zodra het water in de lente opwarmt, schakelt De Been volledig over op boilies. "Op dit kanaal zwemmen bakken van brasems." Overtuigd van het feit dat (grote) karpers echte zoetekauwen zijn, vist hij met kwalitatief goede en liefst mierzoete birdfood-boilies.

STANDAARD NYLON

Voor zijn kanaalvisserij gebruikt Koen degelijke karperhengels met daarop bigpit molens. Deze molens met een grote lijncapaciteit zijn voorzien van 37/00 nylon. "Dit heeft als voordeel dat het niet als een baksteen zinkt. Zou je een fluorocarbon lijn gebruiken, dan komt die op de scherpe stenen te hangen. Ten opzichte van een gevlochten lijn heeft nylon als voordeel dat het niet op half water gaat hangen. Dat zou in verband met de scheepvaart op dit kanaal weer voor problemen zorgen.

Gebruik met dit laatste in het achterhoofd doordeweeks altijd een toploodje." De onderlijn die aan de hoofdlijn wordt geknoopt is een standaard karperrig met een lange hair voorzien van een snowman (combinatie van een zinkende en drijvende boilie die samen zwevend zijn). In de koude maanden is de rig voorzien van haakmaat 8, wordt het warmer dan een haak maat 6.

'VERLATEN' OEVERS

We ontkomen er op dit befaamde water niet aan een vergelijking te maken met het roemruchte verleden. In de jaren '80 en begin jaren '90 werd het kanaal druk bevestigd vergeleken met nu. "Dat zal te maken hebben met de te hoge verwachtingen van de hedendaagse karpersissers", zegt De Been met een knipoog. "Het is logisch dat er met het verdwijnen van de welhaast iconische vissen van toen – zoals de lange spiegelkarper genaamd 'Hij' uit de boeken van Groothuis; wellicht de bekendste kanaalkarper die ons land ooit heeft gekend – een stuk charme

VOORJAAR

Richting april zwemmen de karpers van het Wilhelminakanaal van de winterstekken richting de paaigebieden. "Door middel van korte ochtend- of avondtrips waarbij je tussen de winter- en paaizones zoekt, kun je de vis het beste traceren. Steek de nodige tijd in het observeren door langs het kanaal te lopen of fietsen. Met een polaroidbril kijk je langs de kant zo een paar meter diep in het glasheldere (zanderige bodem, lage witvisstand) water. Houd daarbij in het achterhoofd dat een draaiende vis al 'vangst' is." Focus sowieso op de kantstekken, adviseert Koen. "Die leveren nu meer vis op doordat het water in de ondiepere oeverzone sneller opwarmt en er dus meer natuurlijk voedsel te vinden is. Drop wel altijd een hengel in de vijf meter diepe vaargeul. Aangezien de karpers in deze periode nog iets reislustiger zijn dan normaal, kun je ze ook hier verwachten – en niet zelden de dikke vissen."

In het voorjaar is het een kwestie van zoeken waar de vis zich ophoudt

KOEN'S KANAALTIPS

Mik in de koude maanden op typische winterstekken zoals bruggen en sluisen.

Met een snowman (zoete boilie) zit je hier altijd goed.

Vis vanwege de scheepvaart liever met nylon dan met gevlochten hoofdlijn.

De mooiste stekjes zijn vaak een stuk lopen. Zo'n carry is dan erg handig!

IJSKOUDE TIPS

Aan de waterkant geeft Koen als voormalig beroepsmilitair en Afghanistan veteraan nog wat tips voor het jezelf warmhouden in koude omstandigheden. “Door je polsen even onder water te houden, geeft je lichaam het signaal om voor een betere doorbloeding te zorgen waardoor je handen sneller warm worden.” Verder benadrukt hij het belang van de juiste kledij. “Houd het warm en comfortabel. Dus geen dikke jas, maar liever diverse laagjes deeglijke maar dunne (thermo)kleding. In combinatie met een warme muts en een dik fleecjack blijf je dan lekker warm.” Tenslotte zijn een kachelkje en een lekkere, warme hap ook belangrijk om de koude nachten te doorstaan. “Dat kachelkje is aan de waterkant mijn beste vriend. Zorg wel voor voldoende ventilatie in je tent en let op dat er niks brandbaars op kan vallen!”

Kleed je goed aan, en neem desgewenst een kachelkje en gasbrandertje mee.

van het kanaal is verdwenen. Ga dus met niet onrealistisch hoge verwachtingen aan de slag op dit water, maar snuif de sfeer en nostalgie van weer op. Bovendien is het niet uitzonderlijk om in een nacht meerdere twintigers of een lage dertiger te vangen.”

VERRASSING MOGELIJK

Als spreekwoordelijke kers op de taart is er ook altijd de kans op een verrassing. “Die komen er elk seizoen uit”, aldus Koen. “Dat is niet zo vreemd gezien het feit dat het kanaal zich tussen Geertruidenberg en Beek en Donk over 68 km lengte uitstrekt. Bovendien staat het middels een sluis in directe verbinding met de Amer. Vissen verplaatsen zich door de sluisen heen en weer over de gehele lengte van het kanaal – scholen karper gedragen zich hier als ware nomadenstammen – zodat het spannend blijft wat er in elk sluispand zwemt.” Zo ving een maatje van De Been een graskarper van hoog in de veertig pond bij een lengte van 1.15 m. “Die kwam hongerig vanuit de rivier even op bezoek en pikte een graantje mee”, lacht Koen.

STILLE NACHT

Op het gehuil van de wind na, verloopt de nacht stilte. 's Ochtends lijkt er eindelijk actie te komen als de waker van een van de hengels terug zakt, maar het blijkt dat een lap van een brasem de boilie heeft gepakt. Koen wijt het uitblijven van karper aan het door de wind opgestuwde, troebele water. “In de warme-

re maanden pakt dit wellicht juist goed uit, maar nu is het allemaal wat te veel van het goede. In de winter heb ik bij voorkeur glashelder water. Daarin warmt de vis sneller

op door een paar zonnestralen en valt mijn snowman ook veel beter op.” Net na de lunch volgt er toch nog een aanbeet. Hoogstwaarschijnlijk van een karper, maar de vis

schiet los. “Die vang ik over een paar weken nog wel”, zegt Koen. “Het voorjaar staat voor de deur en dan wordt het hier echt feest”, besluit onze ras optimist.

De oude, meer beschubde Nederlandse spiegelkarpers (zie bovenste foto) – en hun nakomelingen – zorgen samen met de jonge schubkarpers en uitgezette Franse spiegelkarpers voor een gevarieerd karperbestand in het Wilhelminakanaal.